

דו"ח הבנק העולמי: הכלכלה הפלסטינית חווה צמיחה אך יש חוסר וודאות לגבי העתיד

ירושלים, ה-9 בנובמבר, 2021 - הכלכלה הפלסטינית מראה סימני התאוששות, בעיקר בשל שיפור בפעילות בגדה המערבית על פי דו"ח חדש של הבנק העולמי. עם זאת, עזה עדיין סובלת ממצב כלכלי קשה במיוחד עם אבטלה גבוהה מאוד והרעה בתנאים הסוציאליים. במציאות הכלכלית הנוכחית, התחזית אינה ודאית מכיוון שמקורות צמיחה ברי קיימא נותרו מוגבלים.

דוח המעקב הכלכלי הפלסטיני לוועדת הקישור האד-הוק (AHLC) The Palestinian Economic Monitoring Committee, יוצג ב-17 בנובמבר 2021 באוסלו נורבגיה, במהלך פגישה מדינית שנועדה לסיוע בפיתוח לפלסטינים. הדו"ח מדגיש את האתגרים הקריטיים העומדים בפני הכלכלה הפלסטינית בכלל, והביצועים הכלכליים וצרכי הפיתוח של עזה בפרט.

"הצמיחה הנוכחית המונעת מצריכה בגדה המערבית משקפת התאוששות מנקודת התחלה נמוכה בשנת 2020, אשר הושפעה על ידי משבר הקורונה. הכלכלה עדיין סובלת מהגבלות על תנועה, גישה וסחר - המכשול הגדול ביותר להשקעה ולגישה לשווקים. בנוסף, ישנו מחסור במנועי צמיחה בעלי השפעה חיובית מתמשכת על הכלכלה ואיכות החיים. העתיד עדיין לא ברור, ותלוי בפעולות מתואמות של כל הצדדים בשיקום הכלכלה ומתן הזדמנויות עבודה לאוכלוסייה הצעירה", אמר קנתן שנקר, המנהל האזורי של הבנק העולמי בגדה המערבית ועזה.

הפעילות העסקית התאוששה בהדרגה כתוצאה מירידה במספר הנדבקים החדשים בקורונה, התקדמות מבצע החיסונים והקלות סביב הסגרים. השיפור בביצועים כלכליים מסתמך כולו על הכלכלה בגדה המערבית, בעוד שכלכלת עזה לא התאוששה כלל מהשפעת העימות במאי 2021. הצמיחה הגיעה ל-5.4% במחצית הראשונה של 2021 וצפויה להגיע ל-6% השנה. עם זאת, הצמיחה בשנת 2022 צפויה להאט לסביבות 3% מאחר וחלק מהגדילה המהירה נעוצה בכך שנקודת המוצא היתה נמוכה מאוד, ומקורות הצמיחה נותרים מוגבלים.

המצב התקציבי של הרשות הפלסטינית נותר מאתגר מאוד. למרות הגידול בהכנסות, ההוצאה הציבורית גדלה בקצב זהה וסיוע החוץ הגיע לשפל שיא. ניכויים נוספים על ידי ממשלת ישראל מהמסים החודשיים שהיא גובה מטעם הרשות, הוסיפו ללחץ הפיסקלי. לאחר חישוב תשלום המקדמה שניתנה לרשות על הכנסות הסליקה על ידי ישראל ומימון ע"י המדינות התורמות, הגירעון של הרשות צפוי להגיע ל-1.36 מיליארד דולר בשנת 2021. לקראת סוף השנה, הרשות עלולה להיתקל בקשיים בעמידה בהתחייבויות הקבועות שלה. מכיוון שהרשות אינה יכולה עוד להלוות מבנקים מקומיים, ייתכן שהיא תיאלץ להסתמך עלהמגזר הפרטי, ותוך כך לפגוע בנזילות השוק.

הפער המשוער נותר גדול מאוד. בטווח המידי, הדו"ח קורא לתורמים לעזור לצמצם את הגירעון התקציבי ולממשלת ישראל לטפל בחלק מהפערים הפיסקאליים שנותרו. לדוגמה, המינהל האזרחי הישראלי גובה הכנסות ממסים מעסקים הפועלים בשטח C וממשלת ישראל גובה דמי יציאה בגשר אלנבי, אך לא הייתה העברה שיטתית של הכנסות אלו לרשות כפי שהתבקשו בהסכמים החתומים. שחרור חלק מהכספים הללו יספק מימון מהיר הנחוץ ביותר לרשות בזמנים קשים אלה.

מעבר לסדרי העדיפויות המידיים, על הרשות להפעיל מאמצים אשר יחזקו את העמדה הכלכלית ושימו אותה על נתיב בר-קיימא באמצעות הרחבת בסיס המס, ניהול טוב יותר של מערכת הפנסיה הציבורית הנדיבה, ניהול ההפניות לטיפולים רפואיים ושיפור הרגולציה על מנת ליצור סביבה נוחה יותר עבור השקעות וצמיחה במגזר הפרטי.

בנוסף, הדוח בוחן גם את ההשפעות המצטברות של שנים של סגר והגבלות על כלכלת עזה, אשר כיום ממצה חלק מאוד קטן מהפוטנציאל המוערך שלה. התרומה של עזה לכלכלה הפלסטינית הכוללת נחתכה בחצי בשלושת העשורים האחרונים, והצטמצמה ל-18% בלבד כיום. גם עזה עברה תהליך דה-תיעוש וכלכלתה הפכה להיות תלויה מאוד בהעברות חיצוניות. יתרה מכך, לירידה הכלכלית של עזה הייתה השפעה חמורה על רמת החיים עם שיעור אבטלה של 45% ועוני שהגיע ל-59% כתוצאה מהעימות במאי 2021 והחמרה בתנאים

בעקבות משבר הקורונה. אזרחי עזה סובלים מזמינות ירודה של חשמל ומי ביוב, פוסט-טראומה הקשורה לקונפליקט ומגבלות על מעבר ותנועה.

"תנאי המחיה הקשים והתלות הגבוהה בשירותי רווחה של תושבי עזה מעוררים דאגה רבה. דרושים מאמצים משותפים של כל הצדדים כדי לתת מענה לצרכים שזוהו בדוח "הערכת הנזק והצרכים המהירים של עזה" - *the Gaza Rapid Damage and Needs Assessment (2021)* בראשות הבנק העולמי, האיחוד האירופי והאו"ם כדי לתמוך בשיקום, ולהפוך את המסלול השלילי בפיתוח ואיכות החיים של עזה", הוסיף שנקר.

לפי הדו"ח, צריכה להינתן עדיפות להגדלת אספקת החשמל ושדרוג התשתיות והרשתות כדי לאפשר צמיחה כלכלית ושיפור השירותים הציבוריים. זה כולל הבאת גז טבעי לעזה כדי לפתח את פוטנציאל האנרגיה המתחדשת. כאשר רק ל-1% מהאוכלוסייה יש גישה למי שתייה משופרים וטיפול מוגבל בשפכים, יש דחיפות ביצירת נגישות של כלל התושבים לאספקת מים משופרת ולטפל ב-95% מהשפכים המיוצרים בעזה. מאמצים לחיבור עזה לכלכלת הגדה המערבית ולשווקים חיצוניים הינם קריטיים, כולל הנפקת אישורים עסקיים לסוחרים מעזה והקלת ההגבלות על מוצרים לשימוש כפול (dual-use) הנחוצים לייצור. כמו כן, יש צורך לאפשר גישה דיגיטלית אשר תסייע בחיבור בין אנשים והכלכלה בעזה לשווקים אזוריים וגלובליים. לכן חיוני להקים רשת פס רחב נייד בדרגת 3G לפחות בעזה, בתוך מסגרת זמן ברורה, ולהקל על ההגבלות על כניסת ציוד טלקום ותקשורת.

למידע נוסף, בקרו באתר: <http://www.worldbank.org/we>
ובדף הפייסבוק שלנו: <http://www.facebook.com/WorldBankMiddleEastNorthAfrica>
התעדכנו בטוויטר: <http://www.twitter.com/worldbankmena>
לערוץ היוטיוב שלנו: <http://www.youtube.com/worldbank>